

Senegal-Mauritània, un conflicte tribal, nacional i racial

A l'Àfrica occidental i saheliana ha sorgit des de finals del passat mes d'abril un nou focus de conflicte que ha enfrontat Mauritània i Senegal i ha tingut repercussions a Gàmbia i Guinea-Bissau. Tant Mauritània com Gàmbia i Guinea-Bissau estan en la llista dels 42 països menys avançats (PMA), una forma vergonyant de dir que són els més pobres de tot el món.

Antoni Reig

L'espurna que va encendre el foc semblava insignificant, però les conseqüències han estat molt importants. Mauritània (1.030.700 quilòmetres quadrats i uns dos milions d'habitants) i Senegal (196.200 quilòmetres quadrats i uns set milions d'habitants) tenen com a frontera natural el riu Senegal i a banda i banda viuen els mateixos pobles negres (peuls, soninkés, oulofs, etc.). Ara bé, a Mauritània tenen el poder els pobles d'ètnia àrabo-berber i estan marginats els pobles d'ètnia negro-africana. Un incident entre pastors mauritans i camperols senegalesos a la frontera del riu Senegal i que va causar dos morts va encendre l'espurna del conflicte el passat 9 d'abril.

Escalada de violència

L'incident va anar seguit d'una escalada de represàlies, centrades sobretot en les capitals respectives (Dakar, capital del Senegal, i Nouakchott, capital de Mauritània), que van ocasionar centenars de morts (es parla d'uns 400) i un èxode massiu de desenes de milers de persones. Les autoritats dels dos països, en un primer moment van semblar sorpreses per la reacció popular de venjança i odi i, després, van quedar desbordades per la situació o van semblar actuar amb una certa complicitat amb els que es dedicaven a atacar les persones i les propietats dels contraris. El fet és que milers de senegalesos que han retornat al seu país, han estat desposseïts de tot el que duïen, inclosos els rellotges i els diners, abans de poder sortir de Mauritània. I el mateix ha succeït amb els mauritans que han retornat al seu país des del Senegal.

Una pel·lícula aproximada dels fets podria ser la següent: a partir de l'incident fronteres milers de senegalesos ataquen les propietats i les persones de milers de mauritans a Dakar. Els mauritans dominaven, fins els incidents, la pràctica totalitat dels comerços. L'atac

Els pobles d'ètnia negro-africana són els marginats a Mauritània.

provoca l'inici de l'èxode de part dels 450.000 mauritans que vivien al Senegal creant un greu problema d'abastament a la població senegalesa. A Mauritània es respon amb l'atac a persones i béns dels senegalesos, que causen un mínim d'uns dos-cents morts. Com és normal, desenes de milers de senegalesos que vivien a Mauritània, inicien al seu torn l'èxode, en sentit contrari, amb els consegüents problemes per a l'economia mauritana, ja que eren majoria en sectors econòmics tan bàsics en aquell país com el de la pesca. A Senegal hi ha una nova onada d'atacs contra mauritans que causa un mínim d'una cinquantena de morts tot i el desplegament de forces militars. A més, l'agitació i els atacs s'estenen pel país i provoquen la fugida de milers de mauritans a les veïnes Gàmbia i Guinea-Bissau.

Intervé l'UMA (Unió del Magreb Àrab, formada per Marroc, Algèria, Tunísia, Líbia i Mauritània) per deturar el conflicte i s'envien avions (algerians, marroquins, francesos i espanyols) per ajudar a l'evacuació de desenes de milers de fugitius. Calmada la situació als carrers, el conflicte es trasllada al pla polític amb discursos i desqualificacions al màxim nivell entre dirigents de tots dos estats. Tot això s'havia iniciat a principis d'abril,

amb els més greus disturbis els dies 24 i 25, i continuava durant la primera quinzena del mes de maig.

Tribalisme i racisme

Senegal és un país negro-africà dels pocs que celebren eleccions en un règim de pluripartidisme, és a dir, on existeix un cert grau de democràcia. Mauritània, en canvi, és un país a cavall entre el món àrab i el món negro-africà regit per una dictadura militar. El país està dominat política i econòmicament per la tribu dels Smassides, a la qual pertany el president coronel Ould Taya. I al tribalisme, cal sumar-hi el racisme, perquè el domini dels àrabo-berbers sobre els negro-africans ha portat a la creació el 1983 del clandestí Front d'Alliberament Africà de Mauritània (FLAM), que lluita per la instauració d'un règim dirigit pels negres a Mauritània. En els últims anys l'exèrcit i la policia han estat depurats d'oficials i suboficials negro-africans i amb motiu dels últims incidents els maures o àrabo-berbers no sols han atacat béns i persones de senegalesos, sinó també de negro-africans mauritans. I milers d'aquests han fugit de la capital cap al sud, habitat pels pobles negres, o cap al Senegal, tot deixant vacants nombrosos oficis tècnics que el maures no volen ocupar. □